

ALIS LAPLANT ILUZIONISTA

Prevela Magdalena Reljić

Beograd, 2015.

Dejvidu, s mnogo ljubavi

Avaj! Ljubav žena! Poznato je da je divna ali i strašna stvar...
– Don Žuan, Lord Bajron

Samanta

Ništa sam ako nisam kolebljiva. Oprostite na duploj negaciji. Hoću reći da je malo toga oko čega se ne dvoumim. Znao kako veverice očijukaju sa smrću oko auto-puta i kako neke bukvalno izgube glavu i pohrle u saobraćaj svoje nesrećne sudbine? Kao studentkinja sam morala da se odreknem vožnje bicikla oko studenjaka zbog tih prokletih veverica. Zaletale bi se pred gume, i ako bih nastavila mirno da vrtim pedale, uglavnom bi pobegle na sigurno. Ali kad one polude, i ja poludim, i rezultat je uvek višestruki sudar, s višestrukim povredama. Zato sam i na prvoj i na svim ostalim godinama studija svuda išla pešice. Dakle, kolebljivac sam.

Piter i ja smo u ribarnici na El Kaminu. Toplo nas pozdravljaju kada uđemo unutra. Volim ovo mesto zato što prodavci – svih starosnih doba od dvadeset do sedamdeset – izgledaju tako srećno. Verujem da bismo ih mogli nazvati *trgovcima ribom*. Zgodan termin. I nadasve zgodno radno mesto, budući da je većina njih već decenijama tu. Dopada mi se kako se posvećuju mušterijama koje im opisuju svoje planove za večeru, kako odvajaju vreme da porazmisle pre nego što predlože tačan broj škampi za četvoro i preciznu težinu tune za šestoro. Danas vam neće preporučiti skušu, nešto je suvojnjava. A onda, kada vam izmere sirovu ribu ili školjke, umotaju ih u

masni, beli papir, brižljivo, kao da umotavaju rođendanski poklon. Posle ovoga je plaćanje tako ležerno jer suština je zapravo ljudska interakcija. Da sam usamljena, ovde bih potražila utočište.

Radnja je puna mušterija, ali mi smo strpljivi. Prodavci znaju šta želimo; uostalom, Edi nam namiguje i široko se osmehuje, a izložen je i lep primerak ribe *Hypomesus transpacificus*, narodski snetac, kog Piter već duže vreme traži. Činjenica da u istoj rečenici zajedno stavljam *lep* i *snetac* dokazuje da me je život s Piterom promenio. Kao i obično, Piter zveckea sitninom u džepu – i kao i obično, Edi mu odmahuje rukom. Piter je naučnik, antropolog, ili, da budem potpuno iskrena, Piter je akademik u pokušaju. Njegova doktorska disertacija obuhvata istraživanje o ishrani urođenika u zalivu San Franciska. Celo leto je proveo na ostacima arheološkog nalazišta Emerivil, do kolena u nečemu što se danas smatra toksičnim đubrištem. Odneće tu ribicu kući, osušice je i brižljivo sačuvati njen skelet, koji će upotrebiti kao model za ilustraciju u njegovoj radnoj svesci. Luda sam za njegovim pedantnim crtežima tih osušenih kostura. Uživam da listam beleške Piterove disertacije, a za rođendan sam mu tražila da mi iskopira i ukoriči dve svoje radne sveske. Mislio je da se šalim. Ali nisam. Detaljni opisi tih krhkih struktura zaista me oduševljavaju. Bog je u tim koščicama.

Dakle, tu smo: zajedno skoro deset godina, nakon što smo se upoznali na prvoj godini fakulteta i ja mu pomogla da shvati razliku između prisvojnih zamenica i prisvojnih prideva. Odmah smo postali nerazdvojni, iako sam nerado sebe smatrala *posvećenom*. To nije reč koju bih upotrebila da opišem sebe. Sada, deceniju kasnije, Piter još uvek studira, a ja još uvek oklevam. Oklevala sam kada sam izabrala istoriju kao izborni predmet, prebacivši se ubrzo na pravo, i potom na master program iz pedagogije, a za manje od jednog polugodišta počela sam da predajem u osmom razredu društvenog smera u obližnjem Portola Valiju, koji je časopis *Tajm* nedavno proglasio drugim najbogatijim gradom u Americi.

Evo još nečeg što bi trebalo da znate o meni. Osim što sam neodlučna, ja i lako odustajem. Ne stidim se toga. Smatram da je često potrebno više hrabrosti da sebe sprečite da ne učinite nešto što prezirete, nego da slepo nastavite tim putem. Poštedecete sebe, a i druge, velikog bola ako priznate neuspeh i nastavite dalje. Ali izaći pred one klince – koji su pravi rasadnik opakih kapitalista i kompjuterskih magnata – usred dana, usred semestra, jednostavno je bilo pogrešno. Posve pogrešno. Jer ja nisam mogla da to *ne* učinim. Još jedna dupla negacija. Ali ozbiljno. Da sam provela još samo minut u toj prelepo postavljenoj učionici s pogledom na najelitniji deo San Franciska, prerezala bih vene. Piter me je, krajnje razumno, upitao da li bih se osećala korisnije... ako bih predavala deci iz centra. Ali poenta nije bila u osećaju *korisnosti*. Nisam sigurna u čemu je bila poenta, osim da sam dobila neku vrstu gušenja, što je označilo prekretnicu u nesrećnoj karijeri pravnice Sem Adams (glavom i bradom). Bez neslanih šala, moliću, sve sam ih čula.

Uteturala sam se u svoju trenutnu situaciju, kao što se i u sve uteturam. Pre oko šest godina, Piter i ja smo živeli u sumornom dvosobnom stanu na Kertneru. Ja sam upravo bila napustila karijeru predavača. Piter je završavao svoj master. Palo Alto uglavnom nije nebezbedan, ali Kertner nije spadao u tu glavninu. Prema istraživanju internet baze podataka o seksualnom nasilju u Kaliforniji, sve crvene tačkice koncentrisane su oko Kertnera – kao jedinog dela grada iz kog seksualni napadač ne bi bio uhvaćen u roku od pet minuta po ulasku u njega. Ovako bih opisala Kertner: tamo žive tolerantni ljudi. Dakle, vratila sam se vožnji biciklom posle šestogodišnje pauze – zapravo sam bila prinuđena da njime obilazim kvart jer nisam imala novca da popravim kola – i bila sam besna kao ris kada mi je neko pokidao lanac, koji sam i kupila zbog lopova, i zbrisao s mojim dvotočkašem. Volela sam taj bajs, smatrajući ga vozilom oslobođenja. Protivotrovom za moja ograničenja kao predavača privilegovanima.

Napad besa zbog krađe naterao me je na vožnju gradskim autobusom do najbliže policijske stanice. Tamo mi je mrzovoljni službenik dao formular i počela sam da ga popunjavam, uprkos činjenici da bicikla verovatno ne vredi ni 200 dolara, pa stoga ni prijava krađe ne vredi ničijeg vremena. Tada sam ugledala obaveštenje istaknuto na tabli. Policijsko odeljenje tražilo je radnike. Uslov je bio samo diploma bilo kog fakulteta i potvrda da nisam osuđivana.

Ispostavilo se da im uglavnom trebaju radnici za patroliranje Stanfordskim studentskim gradom i nadziranje studenta, da se ne izlažu nikakvim opasnostima. Dobra sam u intervjuima, tako da je taj deo prošao lako. Takođe sam briljirala na testu sposobnosti. Navodno sam celog svog života žudela za isterivanjem pravde – ali ne u sudnici, već na ulici. Ispostavilo se da je tako. Jednostavno previše poštujem pravila.

Znam, kao i svi, s kakvim se sve lošim pojavama susreću dobra deca, i veoma sam tolerantna prema studentskoj populaciji. Zbog toga sam bila prilično popularna policajka u studentskom gradu, stekavši reputaciju osobe od poverenja s obe strane. Začudo, policijski posao mi je godio. Svidelo mi se drugarstvo među kolegama. Nisam se plašila pijanih brućoša, pa čak ni kada su bili krupniji od mene. Nisu mi smetale njihove verbalne uvrede, baš kao ni njihove suze. Više problema sam imala sa suicidalnim klincima i vandalima – generalno smo imali jedan do dva seksualna napada po kvartalu. Ali otkrila sam da imam hladnu glavu i dovoljno autoriteta da rešim čak i najteže slučajeve. I tako je prva godina prošla relativno brzo i zadovoljavajuće. Posle toga, četiri godine su proletele. A onda, kada mi se činilo da padam u kolotečinu, upraznilo se jedno detektivsko mesto. Ponuđena mi je veća plata, što je zvučalo dovoljno primamljivo. Ujedno je to bila prilika da neudobnu uniformu zamenim udobnijom odećom i da konačno počnem da upotrebljavam mozak. Stagnirala sam i usmrdela se, opasno se približivši apatiji. Opet razgovori. Opet testovi sposobnosti. Sati monotone obuke. I,

unapređena sam. Sada sam detektivka Samanta Adams. Ali svi me zovu Sem.

Sunčan majski dan, otprilike je jedan sat po podne. Upravo smo se iz ribljev restorana vratili kući – najmanjoj kući za iznajmljivanje u Palo Altu – i izuvam cipele. Piter se sprema da skuva svoj famozni vegetarijanski čili, a ja dobijam poziv.

Opet navlačim cipele.

„Šta je?“ Piter izlazi iz kuhinje. Izgleda tužno. Naši rasporedi se ne poklapaju uvek, ali subote su nam svetinja.

„Neko je odapeo u Vestinu“, kažem. Još uvek sam u blagom šoku.

Piter stenje. „Zar ne može da sačeka?“

„Ne. Ovo je ozbiljno. Moram da se nađem s Džejkom i okružnim timom zbog uviđaja.“ Džejk je forenzičar Okruga Santa Klara.

„Moli kaže da izgleda sumnjivo.“

„Pa?“, uzvraća Piter.

„Pa kažem da bi ovo moglo biti pravo *ubistvo!* U Palo Altu!“

Nisam mogla da odaberem mirnije mesto da se igram lopova i policajaca. Palo Alto je renomirani univerzitetski grad 50 kilometara južno od San Franciska. Piter voli za doručkom da me zadirkuje glasnim čitanjem crne hronike *Dejli njuza*. Istočni Palo Alto i Redvud Siti imaju svoj udeo u zapleni narkotika, pa čak i pucačini, ali najčešće pišemo kazne za nepropisno lajanje pasa – u Palo Altu vlasnici pasa bivaju kažnjeni ako ljubimac laje duže od deset minuta – i sakupljamo pijane beskućnike, kojima obezbedimo obrok i mesto za trežnjenje pa ih opet vratimo na ulicu.

Zaustavljam svoju novu tojotu – nedavno kupljenu od povišice posle unapređenja – na kružnom prilazu kod El Kamina i parkiram u zoni ZABRANJENO PARKIRANJE. Kada mi portir pokaže da požurim, pokazujem mu značku, a on, najednom ljubazan, pridržava mi vrata. Još se nisam navikla na ovo uvažavanje predstavnika zakona. Iako ponekad, naravno, izazovem suprotnu reakciju: drskost ili prezir, naročito zbog moje sitne građe i činjenice da

izgledam vrlo mladoliko za dvadesetosmogodišnjakinju. Kada nosim uniformu, ljudi lako prihvataju da sam policajka. Međutim, u civilnoj odeći, čak i kada im pokažem značku, neki otvoreno sumnjaju u moj autoritet. Doživela sam i da me i muškarci i žene potapšu po glavi usred ispitivanja ili dok izdajem nalog. Jezivo.

Hotel Vestin je otvoren pre manje od godinu dana, i mada se nalazi nadomak studentskog grada, dosad nisam imala razloga da ga posetim. Retko kada se nađe dovoljno razloga za poziv policiji. Ali u pitanju je hotel, u rangu onih iz Silicijumske doline. Predvorje je puno ljudi sa plastičnim šoljama iz Starbaksa i trakama na kojima jarkocrvenim štampanim slovima piše EQUIS. Plakati reklamiraju VISOKOTEHNOLOŠKE INVESTICIJE: NOVA PARADIGMA ZA RIZIČNO OPOREZIVANJE. Još jedan način da se bogati još više obogate.

Pogledom tražim stepenice, ali ih nema na vidiku, zbog čega činim nešto što mrzim, a to je vožnja liftom na drugi sprat. Čim izađem iz lifta, table ukazuju da se soba 224 nalazi desno od mene. Debeli tepih. Elegantni stočići optočeni zlatnim listićima, s neverovatno svežim i rascvetalim buketima – toliko su lepi da krišom otkidam jedan jarkocrveni cvet i prinosim ga nosu. Pravi. Miriše slatko, skoro opojno. Kada skrenem za ugao, nailazim na grupu okupljenu ispred sobe broj 224. Bacam cvet i šutiram ga u stranu, nadajući se da to niko nije video. Dva policajca me uvode u sobu. Poznajem Džejka, proćelavog muškarca u četrdesetim, koji čuči na podu kraj tela krupnog čoveka u farmerkama, plavoj majici i relativno novim patikama. Žrtva je okrenuta na bok. Iz duboke rane na čelu mu curi krv i natapa majicu. Iza Džejka, žena s velikim foto-aparatom u rukama i značkom oko vrata fotografiše prostor oko leša. Dva muškarca, takođe sa značkama, brižljivo pune plastične kesice za dokaze. Pretpostavljam da su, poput Džejka, iz Okruga Santa Klara. Tamo imaju i forenzičku laboratoriju, a mi nemamo čak ni fotografa. Mesto zločina najčešće fotografišemo telefonom.

Jedna od policajki koje obezbeđuju sobu je Moli, tek zaposlena – ona me je i pozvala. S njom je njen daleko iskusniji partner Henri. Moli deluje kao da joj je muka, ali hrabro nadzire nekoga ko liči na hotelskog upravnika – nosi odelo i pločicu s imenom – i dve žene, takođe s identifikacionim pločicama. Svi stoje stisnuti, poput sardina u konzervi, pokušavajući da bolje osmotre Džejka i leš. Latinoamerikanka u uniformi spremačice stoji po strani. Probijam se između njih.

„Izgleda da je prilikom pada udario glavom u ivicu komode“, kaže Džejk, dobacujući mi par gumenih rukavica. Pre ovoga smo samo jednom radili zajedno. Prošlog meseca. Beskućnika je udario automobil na Univerzitetskoj aveniji i to je bio jedini smrtni slučaj s kojim sam se srela od unapređenja u detektivku. I to otvoren i zatvoren slučaj.

„Šta je izazvalo pad?“, pitam.

„To je dobro pitanje“, uzvraća Džejk. „Mislim da je srčani udar. Ovaj mi ne liči na tipa koji često ide u teretanu. Mada je mogao da umre i od udarca u komodu. Izgubio je puno krvi, a povrede glave su obično vrlo krvave.“

„Neki dokumenti?“

Henri mi dodaje novčanik. Iako je sačinjen od skupocene kože, primećujem masnjikav sjaj koji obično imaju tašnice od veštačke kože. Počinjem da vadim viza kartice. „Džon Tejlor“, čitam s jedne, zatim nalazim vozačku dozvolu sa istim imenom. Na fotografiji, koja obično poružnjuje, ovaj Džon Tejlor deluje umorno i starije od 61 godine. Crven u licu i zadrigao. Fino ošišan za svoje godine. Nalazim identifikacionu karticu Univerzitetške bolnice.

„Doktor“, kažem. „Džon Tejlor iz Kliničko-bolničkog centra Stanford. Debeli doktor. Evo vidi.“

„Na osnovu čega zaključuješ da je doktor? Mnogo ljudi radi u toj bolnici, možda je bolničar, tehničar ili običan...“

„Da, ali ko od njih može da priušti sobu u Vestinu? Uostalom, na kartici lepo piše: dr Džon Tejlor.“

Džejk se mršti.

„Šta je?“, pitam. Trudim se da ne gledam direktno u leš. Nisam preterano gadljiva na krv, ali ne volim predugo da boravim u prisustvu mrtvaca.

„Vidim i druge znake povrede. Osim ako ovaj tip nije nedavno bio u kafanskoj tuči, ima štošta da objasni. Vidiš?“

Džejk mi pokazuje ružnu masnicu na mišici desne ruke.

„Ovo izgleda kao da ga je neko stegao kleštima.“

„I ovde.“ U dnu vrata je još jedna natečena modrica. „Vidiš li otiske prstiju?“

U tom času upravnik hotela pokušava da uđe u sobu, ali Moli ga odguruje nazad.

„Pozorniče!“, obraća mi se.

„Detektivka.“

„Detektivko, trebalo bi da znate da se taj čovek prijavio pod drugim imenom. Kao Džonatan Tinli.“

Jedna od žena s njim dodaje: „Ja sam radila na recepciji. Platilo je gotovinom pa mu nisam tražila ličnu kartu.“

„Niste uradili ništa loše“, kažem joj, a potom dodajem, setivši se detalja s obuke, „a nije ni on. Nema ničeg lošeg u anonimnom odseđanju u hotelu. Privatnost nije zločin.“ Kada Piter i ja idemo na naše jeftine godišnje odmore, on se zabavlja izmišljanjem smešnih imena prilikom prijavljivanja u motelima. Gospodin i gospođa Maliprstić. Trnoružica i princ Prorektor. Zaista, Piter je ponekad tako detinjast.

„Zavisi od toga zašto je želeo privatnost“, kaže Džejk, i dalje klečeći na podu iznad leša. „I zašto je platilo gotovinom na ovakvom mestu?“

„Koliko su sobe ovde?“, pitam upravnika.

„Cene zavise od prohteva, ali prenoćite je od 400 dolara pa na više“, odgovara. „Retko imamo goste koji plaćaju gotovinom, zato mi je Ema na kraju smene skrenula pažnju na ovog gosta. Navodno, izvadio je četiri novčanice od 100 dolara.“

„Na koliko dugo je odseo?“

„Samo noćas.“

„Ko ga je našao?“

„Rosa“, odgovara upravnik i pokazuje na ženu u uniformi. „Jedna od čistačica. Vreme za napuštanje sobe je 11 sati. Pokucala je na vrata u podne, i kada niko nije odgovorio, ušla je.“

Džejk cokće jezikom. Okrećem se ka njemu.

„Ovde ima još nešto. Na gornjem delu leđa.“ Razvlači okovratnik majice kako bi obnažio kožu ramena.

Naginjem se i škiljim tamo gde pokazuje. Ne vidim ništa. Isuse, koliko je dlakav ovaj čovek! Generalno, volim maljave muškarce, ali ovo je skoro groteskno. Koža na vratu mu je prošarana crvenim i belim pečatima.

„Sitan ali vidljiv“, objašnjava Džejk. „Blagi ubod, kao od igle. Vidiš li? Rupica i blagi otok oko nje?“

Opet škiljim i sležem ramenima. „Ako ti tako kažeš.“

„Kažem. I moraću da pregledam telo u laboratoriji. Ovom je definitivno potrebna obdukcija.“

„Šta to znači?“, pita upravnik iz hodnika. Na licu ima izraz čoveka koji pokušava da deluje zabrinuto, a zapravo samo želi da iskopa što više prljavih detalja. Oboje ga ignorišemo.

„Imamo li ovde nasilnu smrt, Džejk?“, pitam. Upravnik ne može da sakrije uzbuđenje i ispušta *ohhhh*. Vest će se proširiti hotelom čim napustimo mesto zločina.

„Nisam još siguran.“ Džejk se češe po proćelavoj glavi prstom u rukavici. „Ali neću odmah da odbacujem tu mogućnost.“ Potom vadi svoj mobilni telefon i bocka po tastaturi.

Ne znam šta bih rekla. Prilazim Moli, svojoj kolegini početnici. „Mislim da bi prvo trebalo obavestiti najbliže rođake.“ Džejk mi klima glavom dok čeka da se uspostavi veza sa pozvanim brojem. „Ko god to bio – pretpostavljam supruga“, pokazujem na burmu na levoj ruci mrtvaca. „Ona ujedno mora da potvrdi i identitet leša.“

Moli nije oduševljena.

„Da, bojim se ćeš to morati ti, koleginice. Idi na njegovu adresu u Palo Altu. Nadam se da je neko kod kuće.“

Moli odlazi s Henrijem i zatvaram vrata sobe pre nego što se okrenem prema Džejku, koji još drži telefon priljubljen uz uho. Fotograf neumorno škljoca po sobi, slikajući čak i delove koji mi ne izgledaju relevantno, poput profesionalno nameštenog kreveta.

„Nemam pojma“, kaže Džejk, pokrivši mikrofon. „Imam neki čudan osećaj u vezi s ovim.“

I ja.

Žudno razmišljam o Piteru, koji me čeka kod kuće s tek skuva-
nim vegetarijanskim čilijem, vadim beležnicu i olovku iz svog ranca
i kažem: „Dobro. Da prionemo na posao.“

Crna hronika San Franciska

UGLEDNI STANFORDSKI LEKAR NAĐEN MRTAV
U HOTELU VESTIN U PALO ALTU

12. maj 2013.

PALO ALTO, KALIFORNIJA – Dr Džon Tejlor, ugledni plastični hirurg i predsednik Tejlorovog instituta za plastičnu i rekonstruktivnu hirurgiju, nađen mrtav u subotu 11. maja 2013. u hotelu Vestin u ulici El Kamino u Palo Altu.

Kolege su duboko šokirane smrću dr Tejlora, koji je pomagao deci s urođenim facijalnim deformitetima ili defektima od povreda. „Džon Tejlor će svima nedostajati, i privatno i zbog napretka koji je postigao u oblasti rekonstruktivne hirurgije“, izjavio je dr Mark Epstajn, njegov partner na Tejlorovom institutu.

Dr Tejlor je za sobom ostavio suprugu Deboru Tejlor (54), s kojom je bio 34 godine u braku, i troje dece: Čarlsa (32), Evana (30) i Sintiju (27).

Prema izvorima, preliminarni izveštaji potvrđuju da je Tejlor umro od posledica srčanog udara.

Em Džej

Uvek sam mrzela monotona opela. Prazne reči, izgovorene sa usiljenim strahopoštovanjem. Pokušajte da dokučite njihov značaj i nećete uspeti. Te ljigave reči izgovaraju ljigavi ljudi. Ne gajim simpatije prema sveštenicima budući da je naš zlostavljao više oltarskih dečaka pod njegovom zaštitom, uključujući i mog mlađeg brata Tomasa, sada tužnog i problematičnog čoveka. Godišnji izlet oltarskih dečaka tokom 80-ih godina pretvarao se u orgije, koje su trajno oštetile generaciju mladića u Gatlinburgu u državi Tenesi. *Veličanstveni beg u Velike zadimljene planine* – malo sutra. *Taj pas više neće loviti*, kako sam volela da kažem. Ako pričamo o duhovnoj pustinji, onda je to bio Gatlinburg.

Sada stojim u crkvi, tražeći mesto da sednem. Za Džona. Ovo je Džonovo opelo. Godinama nisam kročila u crkvu, a kamoli u katoličku. Svi stražnji redovi su zauzeti. Pamtim taj fenomen: katolici uvek žele da se distanciraju od svojih sumnjivih verskih poglavara. Prinuđena sam da uđem dublje u crkvu, kako bih našla slobodno mesto.

Sa mnom se nešto čudno događa. Otkad sam pre dva dana u novinama pročitala vest o Džonovoj smrti, lelujam po kući u nekoj vrsti transa, s povremenim napadima plača, isprekidanih apsolutnim besom i beskrajnom panikom. Uspela sam da popričam s nekim